

Majetková a kapitálová struktura podniku

Aktiva

- Na zahájení činnosti potřebuje podnik **finanční zdroje** – kapitál, peníze – vlastní x cizí (dluhy, závazky). Výrobní podnik přemění tento kapitál ve výrobní faktory.
- Hospodářské prostředky = majetek podniku = aktiva (to co podnik vlastní)

Rozvaha – bilance podniku

**Aktiva – „to co podnik vlastní“
debetní strana, „má dáti“**

Dlouhodobý majetek

- Dl. nehmotný majetek
- Dl. hmotný majetek
- Dl. finanční majetek

Oběžný majetek

- Peněžní prostředky
- Pohledávky
- Zásoby

Přechodná aktiva

- Náklady příštích období
- Příjmy příštích období
- Kurzové rozdíly

**Pasiva – „komu to patří“ způsob financování majetku
kreditní strana, „dal“**

• Vlastní zdroje (vlastní kapitál)

- Základní kapitál
- Fondy
- Hospodářský výsledek

• Cizí zdroje

- Rezervy
- Závazky
- Bankovní úvěry

• Přechodná pasiva

- Výdaje a výnosy příštích období
- Kurzové rozdíly

Bilanční rovnice

- aktiva = pasiva

Rozvaha

- statistický přehled o majetku podniku a jeho finančním krytí k určitému datu
 - měsíčně, ke konci roku – řádné rozvahy, roční závěrka
 - při založení podniku – počáteční rozvaha
 - likvidace podniku – mimořádná rozvaha

Srovnávací rozvaha

- porovnání dvou rozvah za dva po sobě jdoucí roky
- počátek a konec sledovaného období
vyjádřený rozdíly v absolutní částce nebo %

Majetková struktura podniku



Majetek podniku = souhrn všech věcí, peněz, pohledávek a jiných majetkových hodnot, které patří podnikateli a slouží k jeho podnikání.

Dlouhodobý majetek

stálý, zařizovací, fixní, neoběžný, stálá aktiva, investiční majetek, základní prostředky

- slouží podniku déle než jeden rok
- tvoří podstatu majetková struktury

Dlouhodobý nehmotný majetek

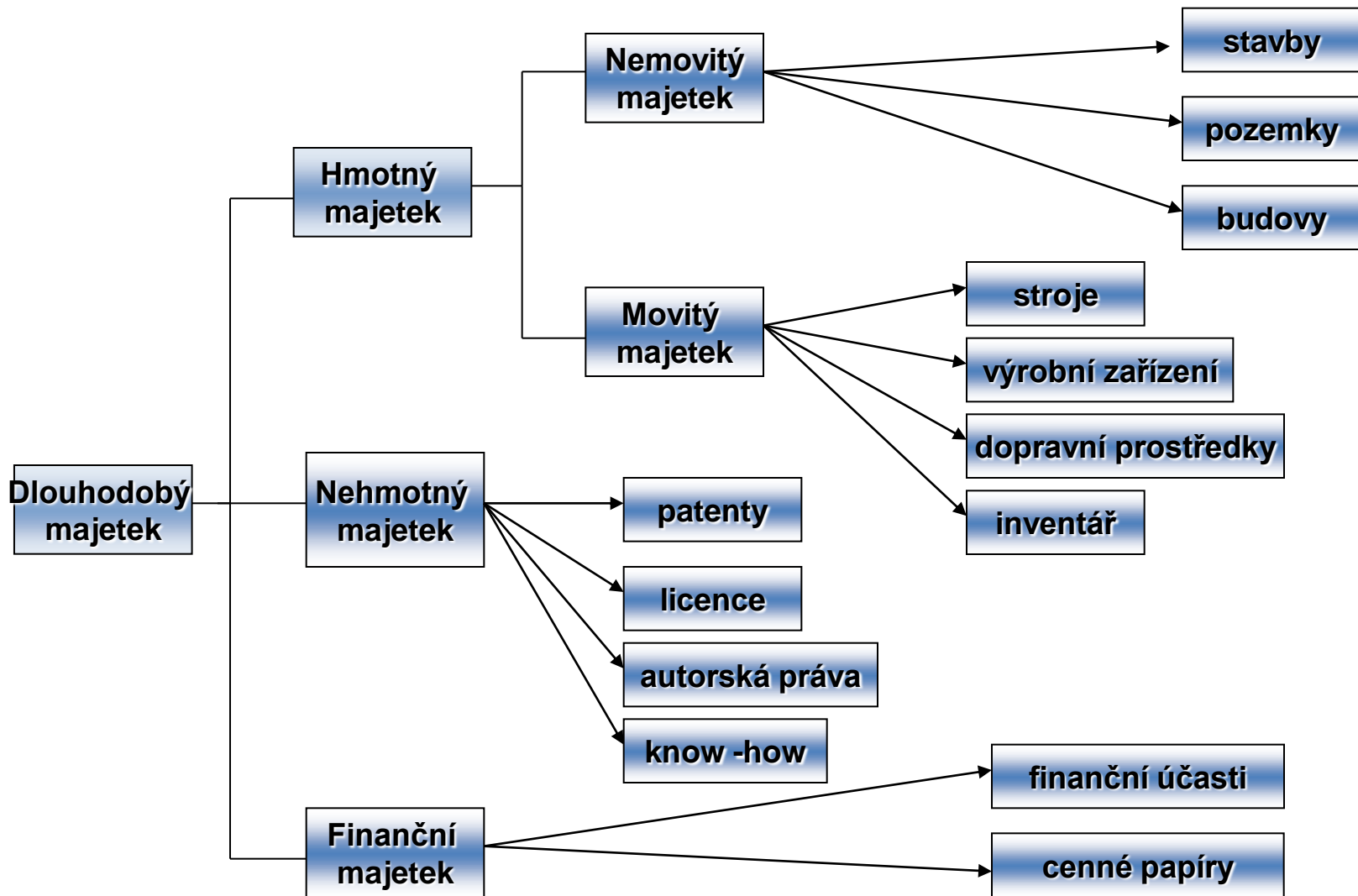
- patenty, licence, autorská a vydavatelská práva, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, obchodní značka, goodwill, náklady na založení podniku
- povinně se zařazují položky nad 60 tis. Kč

Dlouhodobý hmotný majetek movitý x nemovitý

- pořizovací cena obvykle nad 40 tis. Kč
- budovy, stavby, stroje, výrobní zařízení, inventář, dopravní prostředky, základní stádo, trvalé porosty, ...
- odpisovaný majetek – znehodnocuje se
- neodpisovaný majetek – neznehodnocuje se (pozemky, umělecká díla, zlato)

Dlouhodobý finanční majetek

- podíly v jiných podnicích, cenné papíry (akcie, dluhopisy – ne ale k obchodování)



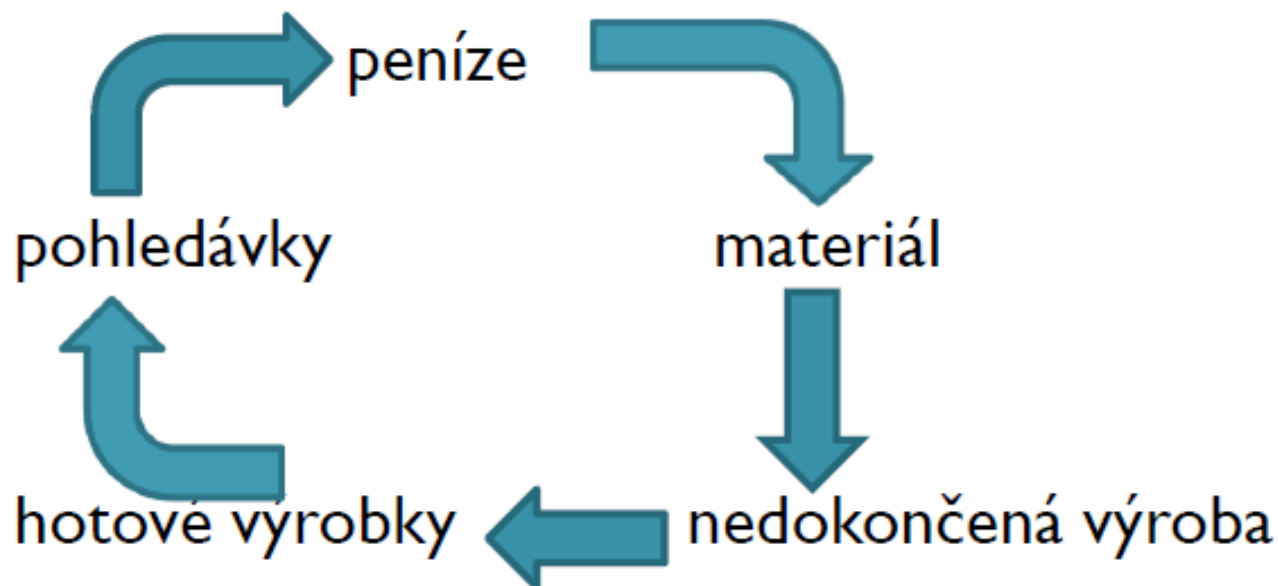
Odpisy = fixní náklady

- přenášení hodnoty majetku do nákladů podniku
- u majetku který se postupně opotřebovává a znehodnocuje

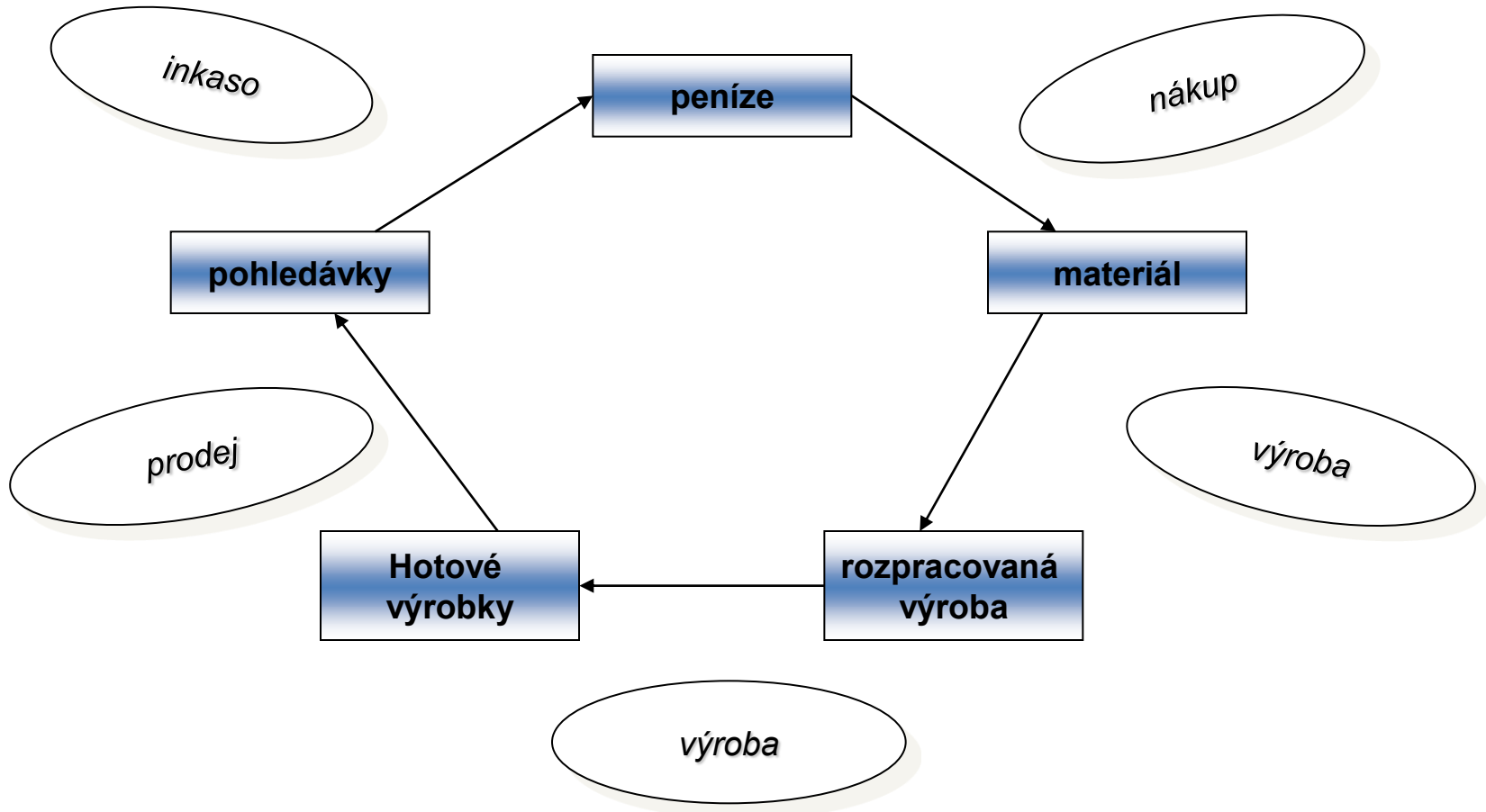
Oběžný majetek

krátkodobý, provozní, oběžná aktiva, oběžné prostředky, pracovní kapitál

- věcná podoba – zásoby surovin, náhradní díly, obaly,



Koloběh oběžných aktiv



Oběžný majetek

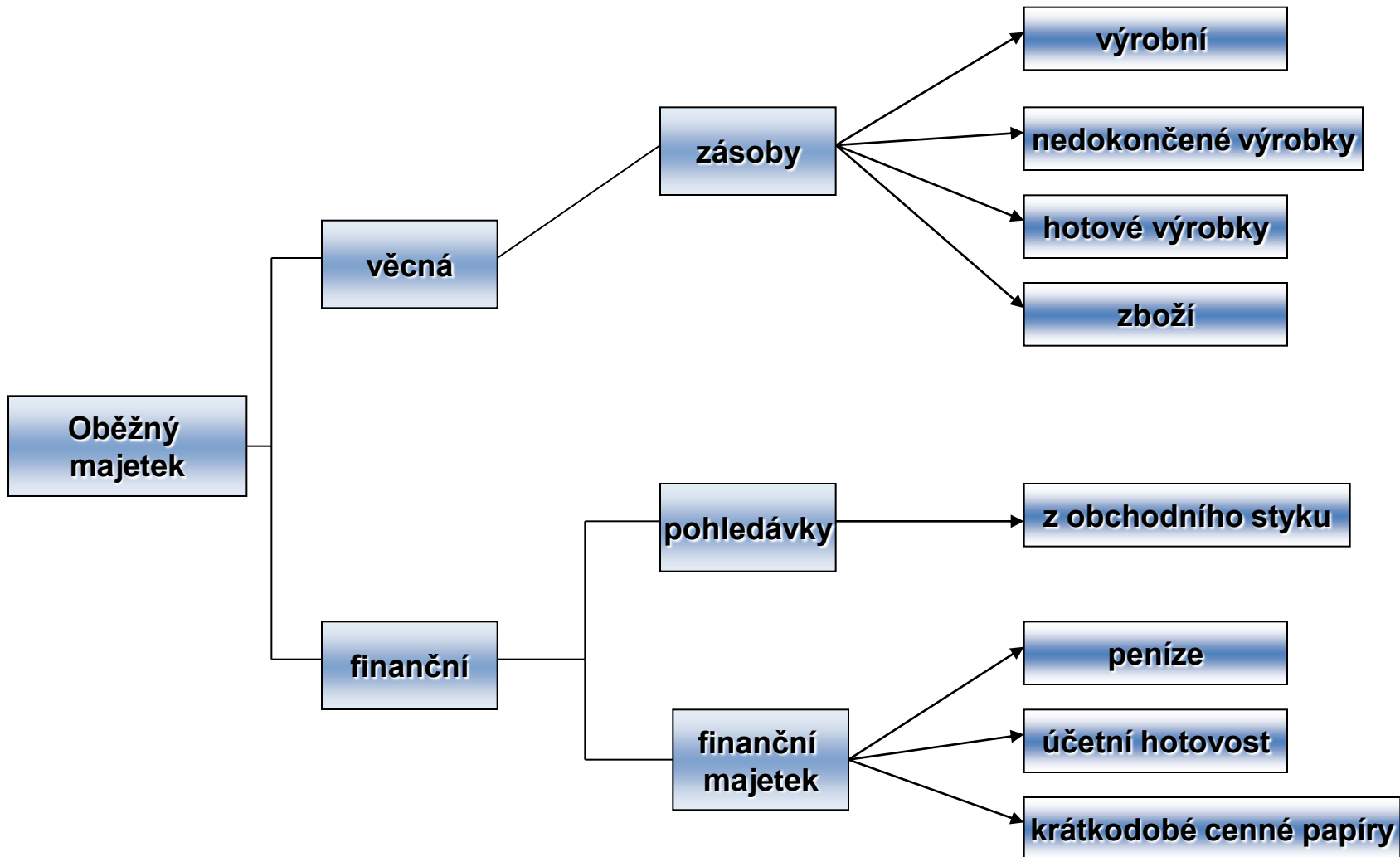
- Oběžný majetek se vyskytuje v různých podobách (peníze, suroviny, zásoby materiálu, nedokončené výrobky, rozpracované výrobky, hotové výrobky, peníze na účtech, pohledávky, ...)
- Doba je spotřeby je kratší než **1 rok** , čím rychleji se obrací, tím je vyšší zisk (ukazatele obratu)
- Oběžný majetek je důležitý pro zajištění úhrady závazků = likvidita
- Likvidita podniku souvisí s jeho stabilitou. Při trvalém porušení finanční rovnováhy se hovoří o platební neschopnosti.

– Likvidnost

Schopnost jednotlivých aktiv přeměňovat se na peněžní prostředky

– Likvidita

Schopnost dostát svým závazkům. Kritérium finančního zdraví.



Likvidnost

- schopnost jednotlivých aktiv přeměnit se rychle a bez větších ztrát na peněžní prostředky
- nejlikvidnější jsou peníze
- nejméně likvidní jsou stroje a budovy
- Likvidita podniku – schopnost podniku uhradit své závazky v daných termínech
- Nelikvidní podnik = platební neschopnost (insolvence) – podnik není schopen platit dluhy v době, kdy jsou splatné.
- Insolvence = dluhy jsou vyšší než realizovaná hodnota aktiv

- Vyšší likvidita (vyšší podíl aktiv s vyšším stupněm likvidity) snižuje nebezpečí platební neschopnosti, ale současně snižuje výnosnost podniku – peníze v pokladně mají nulovou výnosnost, na účtech velmi nízkou).
- ! optimální likvidita a optimální struktura veškerého majetku!

Likvidita

- Běžná likvidita = OA / KZ
- Pohotová likvidita = $(OA - zásoby) / KZ$
- Peněžní likvidita = $hotovost / KZ$

OA – oběžná (likvidní aktiva)

KZ – krátkodobé závazky

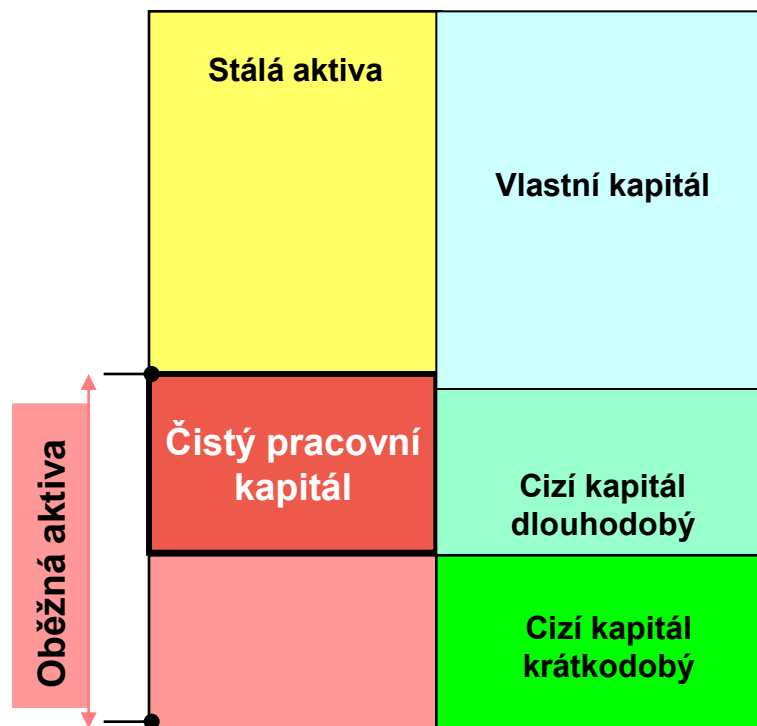
Čistý pracovní kapitál

Oběžná aktiva – krátkodobé závazky

- Dlouhodobý kapitál, který se používá pro financování oběžných (krátkodobých) aktiv.
- Kladná hodnota ukazuje, že podnik má na zabezpečení svých krátkodobých závazků.
- Vysoká hodnota čistého pracovního kapitálu snižuje rentabilitu společnosti (prostředky mohly vydělávat jinde).
- Pokud krátkodobý cizí kapitál převýší oběžný majetek vznikne tzv. nekrytý dluh

- Čistý pracovní kapitál představuje tu část oběžných aktiv, která je financována dlouhodobými zdroji – ať již vlastními nebo cizími.

- Představuje „finanční polštář“, který podniku umožňuje pokračovat ve své činnosti i v případě, že by ji potkala nepříznivá událost, jež by si vyžádala neočekávaně vysoký výdej peněžních prostředků.



$$\text{ČPK} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky}$$

Nekrytý dluh – pokud krátkodobé závazky převýší oběžná aktiva

Řízení výše oběžných aktiv závisí na:

- typu výroby;
- délce výrobního cyklu;
- možnostech zásobování;
- šíři vyráběného sortimentu;
- požadavcích odběratelů na výrobu;
- úhradě řádných i mimořádných závazků.

Převažuje-li v podniku dlouhodobý finanční majetek = podnik investičně intenzivní (investičně náročné výroby)
Př. elektrárny, teplárny, doly

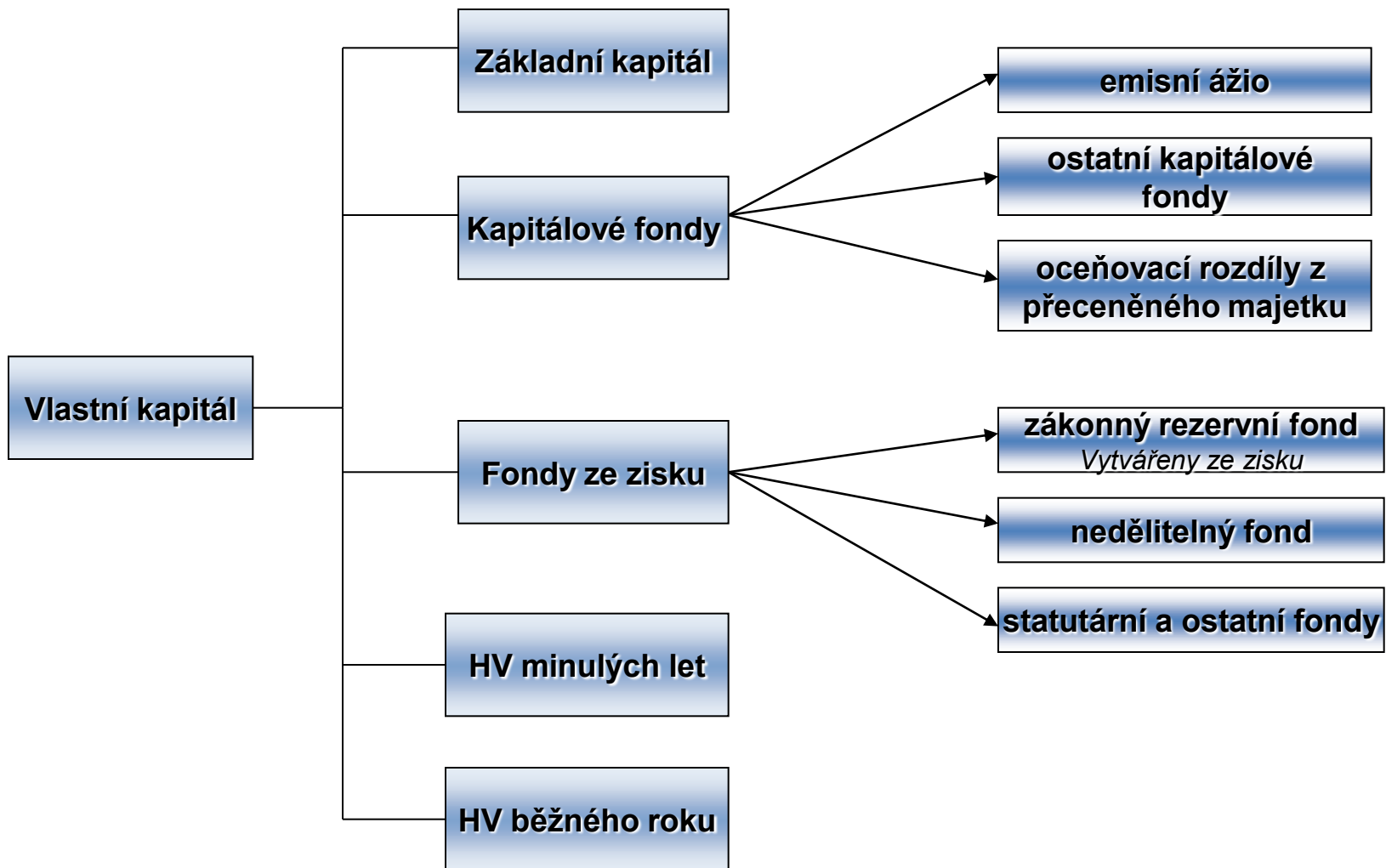


Převažuje-li oběžný majetek = podnik provozně intenzivní
Př. potravinářské podniky, obchodní podniky



Kapitálová struktura podniku

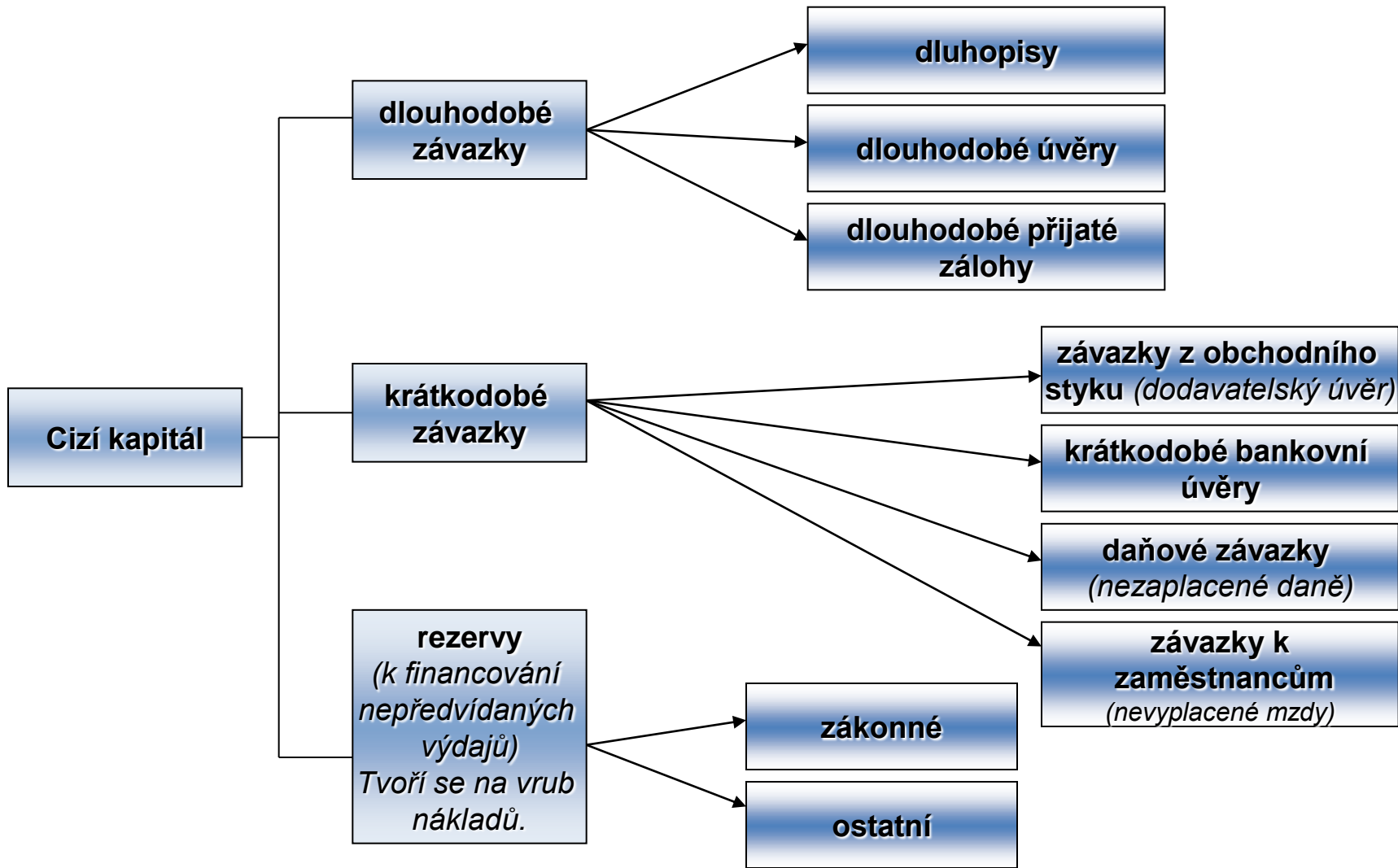




Zvýšení základního kapitálu

- Efektivní – další vklad stávajících nebo nových společníků
- Deklaratorní – přesun z již existujících složek vlastního kapitálu (obvykle z nerozděleného zisku)

- Cizí kapitál je obvykle levnější než kapitál vlastní – tzv. finanční páka. Působí tzv. daňový efekt – úrok je součástí nákladů a snižuje zisk.
- Krátkodobý kapitál je levnější než dlouhodobý kapitál



Bilanční pravidla

- **Zlaté bilanční pravidlo financování**

- Je nezbytné "sladovat" časový horizont trvání majetkových částí s časovým horizontem zdrojů, ze kterých jsou financována. Stálá aktiva financujeme tedy především z vlastních nebo dlouhodobých cizích zdrojů, krátkodobé složky majetku z krátkodobých zdrojů.

- **Zlaté pravidlo vyrovnání rizika**

- Sleduje vztahy na straně pasiv a říká, že vlastní zdroje by pokud možno měly převyšovat cizí zdroje; v krajním případě se mají rovnat.

- **Zlaté poměrové pravidlo**

- Zvyšování investic nesmí středně a krátkodobě předbíhat dynamiku výnosů (tempo růstu tržeb). Nebo-li trvale udržitelné tempo růstu společnosti znamená, že nepotřebuje pro své financování žádné dodatečné zdroje.

Vliv finanční páky a daňového štítu

Podnik	Kapitál celk.	Vlastní k.	Cizí k.	Zisk	Úroky 14%
A	1000	1000	-	200	-
B	1000	500	500	200	70

Podnik	Zisk před zdaněním	Zisk před zdaněním na vlastní k.	Daň	Zisk po zdanění	Výnos vlastního kapitálu
A	200	20%	70	130	13
B	130	26%	45,5	84,5	16,9

Cizí kapitál – důvody pro jeho použití

- podnikatel nemá dostatečný vlastní kapitál
- podnikatel přechodně nedisponuje potřebným kapitálem
- použitím cizího kapitálu nevznikají jeho poskytovateli žádná práva v přímém řízení, zatímco přibírání nových společníků rozředuje vlastní kapitál a tím i řídicí pravomoci
- cizí kapitál je většinou levnější

Cizí kapitál – důvody proti jeho použití

- zvyšuje zadluženost podniku a tím snižuje jeho finanční stabilitu
- každý další dluh je dražší
- vysoký podíl cizího kapitálu omezuje jednání managementu, které musí být přizpůsobeno věřitelům

Cizí kapitál – jaký poměr?

- záleží na odvětví
 - průmyslové podniky – vlastní kapitál převládá
 - obchodní podniky – 50 : 50
 - peněžní podniky – převládá kapitál cizí

Vypůjčené peníze pomáhají víc vydělat

